

Áætlun

um einföldun regluverks og stjórnsýslu
landbúnaðarráðuneytisins

September 2007

Inngangur

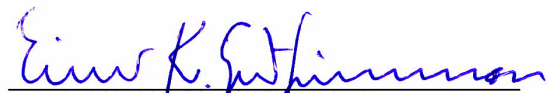

Að mínu mati skal þess gætt að eigi séu lagðar byrðar á borgara með íþyngjandi reglum nema að undangengu vönduðu mati á afleiðingum þeirra. Í nútíma stjórnsýslu ber að auki nauðsyn til að allt regluverk og framkvæmd þess sæti stöðugu endurmati.

Með einfölduðu regluverki og stjórnsýslu er þjónað markmiðum um aukna vernd neytenda og ýtt undir samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs í samfélagi þjóðanna. Með því verður einnig réttaröryggi treyst og dregið úr skriffinnsku.

Starfsumhverfi landbúnaðar hefur tekið stöðugum breytingum á undanförunum árum samhliða örrí þjóðfélagsþróun. Mikilvægt er að stjórnvöld stígi öldufall nýrra tíma. Auk bænda landsins hafa fjölmargir atvinnu af þjónustu við landbúnað og úrvinnslu afurða. Minniháttar breytingar til einföldunar og hagræðingar í stjórnsýslu landbúnaðar geta orkað til mikils vinnusparnaðar þegar hafður er í huga fjöldi þeirra einstaklinga og lögaðila sem breytingarnar snerta. Er það von mín að svo verði af þeirri áætlun sem hér er sett fram.

Reykjavík í september 2007

Einar Kristinn Guðfinnsson
landbúnaðarráðherra

Efnisyfirlit

Inngangur	2
Efnisyfirlit	3
Forsaga og verklag.	4
1 Aðbúnaður búfjár og heilbrigði dýra.....	5
1.1 Stjórnsýsla dýraverndar- og dýraheilbrigðismála.	5
1.2 Eldri fyrirmæli með stoð í löggjöf um dýrasjúkdóma.....	6
1.3 Búfjárefirlit.....	6
1.4 Flutningur og slátrun búfjár.....	7
1.5 Leyfi til mjólkur- og kjötframleiðslu.....	8
1.6 Sótthreinsun veiðitækja og veiðibúnaðar.	9
2 Varnir gegn búfjárjúkdómum.	10
2.1 Innflutningur dýra.	10
2.2 Eftirlit og varnir gegn garnaveiki í búfé.....	11
2.3 Verkferlar í riðuveikimálum.....	11
2.4 Leyfi til innflutnings á vöruhegundum sem kunna að bera smitefni er valda dýrasjúkdómum.	12
2.5 Gerð fjallskilasamþykktar og samþykktar um búfjárhald.....	13
2.6 Lega sóttvarnarsvæða (varnarhólfa) fyrir búfé.....	14
3 Hagnýting rafrænnar stjórnsýslu.	15
3.1 Afgreiðslumál ráðuneytisins og umsóknarform.	15
4 Landnýting í þágu landbúnaðar.....	15
4.1 Lögbýli.	15
4.2 Landskipti og lausn úr landbúnaðarnotum skv. jarðalögum.	16
4.3 Upplýsingaöflun skv. 10. gr. jarðalaga.	17
5 Eignaumsýsla ráðuneytisins	18
5.1 Sala ríkisjarða með heimild í jarðalögum og lögum um jarðasjóð.	18
6 Fjármál bænda.	19
6.1 Reglugerð um útgáfu Stofnlánadeildar landbúnaðarins á innlausnarbréfum.	19
6.2 Reglugerðir um fjármál loðdýrabænda.	19
7 Framleiðslu- og markaðsmál í landbúnaði	20
7.1 Verðskerðingargjald af kindakjöti.....	20
7.2 Verðskerðingargjald af hrossakjöti.	21
7.3 Reglugerð um innheimtu og ráðstöfun á verðskerðingargjaldi af nautgripakjöti	22
7.4 Reglugerð um aðlögun fullvirðisréttar til framleiðslu sauðfjárafurða að innanlandsmarkaði.	22
7.5 Verðmiðlunargjald af mjólk	23

Forsaga og verklag.

Ríkisstjórnin samþykkti á fundi sínum 17. október 2006 aðgerðaáætlun 2006 - 2009, um Einfeldara Ísland. Samkvæmt lið 2.1. í aðgerðaáætluninni ber ráðuneytum að gera langtímaáætlun fyrir árin 2007 til 2009 um hvernig verði staðið að einföldunarstarfi á málefnasviði ráðuneytisins (einföldunaráætlun).

Þann 26. apríl 2007 gaf forsætisráðuneytið út umburðarbréf um gerð einföldunaráætlana og leiðbeiningar til stjórnvalda um einföldun opinbers regluverks og stjórnsýslu. Í leiðbeiningum þessum er fjallað um markmið einföldunar stjórnsýslu og regluverks. Þar segir að eitt meginmarkmið einföldunar opinbers regluverks og stjórnsýslu sé að létta svokallaða reglubyrði almennings og atvinnulífs. Sú byrði lýsi sér meðal annars í þeim tíma sem það tekur að átta sig á réttarstöðu sinni og sækja nauðsynlega opinbera þjónustu og kostnaði við að safna saman og miðla upplýsingum um starfsemi fyrirtækis að kröfu hins opinbera. Í leiðbeiningunum er bent á ýmsar leiðir til einföldunar. Þar segir:

„Hægt er að fækka reglum og gera þær markvissari, gera framkvæmd reglna sem minnst íþyngjandi, samnýta upplýsingar og samþætta opinbera þjónustu og eftirlit, nýta sem best kosti rafrænnar stjórnsýslu og veita góðar upplýsingar um gildandi reglur.“

Við gerð einföldunaráætlunar landbúnaðarráðuneytisins hafa verið haldnir fundir með þeim skrifstofustjórum og forstöðumönnum undirstofnana sem hafa með framkvæmd laga og reglna á málefnasviði ráðuneytisins að gera. Þar komu fram gagnlegar ábendingar um hvar betur megi fara í stjórnsýslu ráðuneytisins. Samhliða þessu var á kerfisbundinn hátt lesið yfir regluverk ráðuneytisins. Ekki var svigrúm til þess að kanna sérstaklega viðhorf og sjónarmið í atvinnulífinu eða meðal einstaklinga við gerð þessarar áætlunar en hins vegar eru margar þeirra tillagna sem hér eru lagðar fram þess eðlis að samráðs er þörf áður endanlega verður ákveðið að hleypa þeim af stokkunum.

Áætlun þessi er byggð upp þannig að fjallað er skipulega um tækifæri til einföldunar innan hvers og eins málaflokks ráðuneytisins. Hver og ein tillaga er sett fram með þeim hætti að fyrst er greint úrlausnarefni. Því næst er markmið tillögu skýrt áður en gerð er nánari grein fyrir henni, hverjir hafi einkum hag af henni og hvaða kostnað hún hafi í för með sér. Að síðustu er afmarkaður tímarammi til vinnslu hennar.

Þann greinarmun sem virðist vera milli einstakra málaflokka á tækifærum til einföldunar má ekki síst skýra með tilvist EES samningsins sem eftirlætur íslenskum stjórnvöldum takmarkaðar heimildir til frávika frá einsleitri löggjöf samningsvæðisins á þeim málefnasviðum sem undir hann falla. Á vettvangi ráðuneytisins á þetta einkum við um matvælalöggjöfina sem sætir nú heildarendurskoðun vegna viðræðna um upptöku viðauka I við EES samninginn og samræmingar við löggjöf Evrópusambandsins. Loks skal tekið fram að ekki er fjallað um einföldun á þeim málefnasviðum sem nú um mundir eru til skoðunar vegna breytinga á ráðuneytaskipan.

Arnór Snæbjörnsson
verkefnisstjóri

1 Aðbúnaður búfjár og heilbrigði dýra.

1.1 Stjórnsýsla dýraverndar- og dýraheilbrigðismála.

Úrlausnarefni Stjórnsýsluleg umgjörð dýraverndarmála (dýraheilbrigðis) er nokkuð flókin. Umhverfisráðuneytið og Umhverfisstofnun fara með forræði dýraverndarlaga sem taka til allra dýra. Landbúnaðarráðuneytið og Landbúnaðarstofnun fara með forræði laga um búfjárhald o.fl. Síðarnefndu lögin ná einungis til búfjár og taka m.a. til viðbragða vegna illrar meðferðar á búfé, þ.e. eru að nokkru marki *dýraverndunarlög fyrir búfé*. Búfjárefnirlitskerfi sveitarfélaga tekur til landsins alls á grundvelli laga um búfjárhald. Búfjárefnirlitsmönnum, og raunar einnig öllum öðrum, er skylt að hafa samband við héraðsdýralækni greini þeir illa meðferð búfjár. Landbúnaðarstofnun annast umsýslu vaktkerfis dýralækna um allt land, sem þýðir að allir dýraeigendur geta fengið til sín dýralækni innan 24 tíma ef á þarf að halda, t.d. vegna slysa eða dýra sem illa eru haldin eða líða kvalir sem þarf að linna. Þetta vaktkerfi byggir á lögum um dýralækna sem taka til allra dýra. Sé um að ræða illa meðferð á dýrum sem ekki teljast búfé getur héraðsdýralæknir lent í erfiðleikum með að gera kröfur um úrbætur og gæta þess að þeim sé fylgt eftir. Í þeim tilvikum verður hann að fela Umhverfisstofnun á grundvelli dýraverndunarlaga að fara með kröfur um úrbætur. Því hefur verið haldið fram að sú stofnun hafi takmarkaða möguleika á að fara með slík mál vegna skorts á starfsfólki með næga þekkingu.¹

<i>Markmið</i>	Að skýra valdmörk til að treysta eftirlit
<i>Aðgerð</i>	Endurskoða lög um búfjárhald og lög um dýravernd til að skýra valdmörk og mögulega fela eftirlit með dýravernd einni stofnun sem heyrir undir eitt ráðuneyti. Málið þarf að ræða á vettvangi ráðuneyta.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Málleysingjar.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

¹ Sjá nánar: Ársskýrsla embættis yfirdýralæknis 2004, inngangur yfirdýralæknis, bls. 2-3. Einnig má vísa til svohljóðandi ályktunar Dýralæknafélags Íslands: „Aðalfundur Dýralæknafélags Íslands haldinn í Reykjavík 17. mars 2007 skorar á ríkisstjórn Íslands að skipa nefnd hið fyrsta, sem hafi það hlutverk að kanna ofan í kjölinn hvernig fyrirkomulagi dýraverndar er háttað hér á landi og bera það saman við fyrirkomulag í helstu nágrannalöndum okkar. Nefndin hefði einnig það hlutverk að koma með tillögur til úrbóta, með það að markmiði að öll dýr á Íslandi njóti viðunandi verndar og stjórnskipulagi verði þannig háttað að framkvæmd dýraverndar verði skilvirk.” Í greinargerð með ályktuninni segir m.a.: „Regluverk varðandi dýravernd á Íslandi er flókið. Gildissvið, hlutverk og virkni dýraverndarlaganna sem hornsteinn regluverks um dýravelferð er óskýr.” Loks má geta að dýraverndarráð hefur nýverið ályktað á sömu nótum.

1.2 Eldri fyrirmæli með stoð í löggjöf um dýrasjúkdóma.

<i>Úrlausnarefni</i>	Samkvæmt ákvæði til bráðabirgða við lög nr. 25/1993 um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim skyldu reglugerðir, auglýsingar og önnur fyrirmæli sem sett voru með heimild í eldri löggjöf um varnir gegn dýrasjúkdómum halda gildi sínu, að svo miklu leyti sem þau stönguðust ekki á við hin nýju lög, þar til nýjar reglugerðir, auglýsingar eða önnur fyrirmæli hefðu öðlast gildi. Mörg hinna nýju fyrirmæla hafa kveðið á um brottfall eldri fyrirmæla. Enn hafa þó ekki verið felld úr gildi fyrirmæli sem álíta verður byggð á hæpnum lagagrundvelli, er ekki framfylgt og ganga jafnvel í bága við nýrri fyrirmæli. Hér má vísa til reglna um störf fulltrúa, varðstjóra og eftirlitsmanna sem starfa á vegum sauðfjárveikivarna nr. 76/1952, reglugerðar um bann við nautgripaflutningum, heyflutningum, sláturflutningum o.fl. nr. 135/1952, auglýsingar um notkun matarleifa til skepnufóðurs nr. 10/1964, reglugerðar um sóttkví og einangrun á innfluttum minkum nr. 27/1970, reglugerðar um varnir gegn útbreiðslu smitandi búfjársjúkdóma í Rangárvallasýslu nr. 423/1979, reglugerðar um varnir gegn hundaeði nr. 290/1980 og reglugerðar um varnir gegn útbreiðslu smitandi búfjársjúkdóma við vinnslu og dreifingu fóðurs úr grasi, grænfóðri og heyi nr. 96/1987.
<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, skriffinnska minnkuð og stjórnsýslan gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Fella brott framangreindar reglur, auglýsingar og reglugerðir.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óveruleg.
<i>Tímaáætlun</i>	2008 - 2009.

1.3 Búfjáreftilit.

<i>Úrlausnarefni</i>	Með heimild í lögum um búfjárhald og reglugerð um búfjáreftilit annast sveitarfélög landsins búfjáreftilit á 30 búfjáreftilitssvæðum sem telja eitt eða fleiri sveitarfélög. Búfjáreftilitsmenn líta til með ásetningi búfjár, aðbúnaði, fóðrun og beit, auk þess að annast önnur verkefni sem þeim eru falin. Búfjáreftilitsmenn safna skýrslum frá bændum á haustin og sækja þá heim fyrir 15. apríl ár hvert. Sveitarfélögin bera ábyrgð á eftirlitinu og ráða búfjáreftilitsmenn sem skulu vera a.m.k. búfræðimenntaðir og sækja námskeið hjá Bændasamtökum Íslands sem sjá um að samræma eftirlitið. Nokkur dæmi eru fyrir því að starfsmenn búnaðarsamtaka sinni búfjáreftiliti en það skapar hættu á hagsmunaárekstrum þar sem
----------------------	---

búnaðarsamtök annast ráðgjöf til bænda. Búfjárefirlitið hefur verið gagnrýnt fyrir að samræming þess hafi ekki tekist sem skyldi og fyrir skort á yfirsýn og stjórnun.

Landbúnaðarstofnun annast eftirlit með meðferð búfjár og er vel í stakk búin til þess að bregðast við með flýti við ef grunsemdir vakna um að búfenaður búi við illan aðbúnað eða sveltí en búfjárefirlitsmönnum ber að tilkynna héraðsdýralækni Landbúnaðarstofnunar um slíkar grunsemdir. Verði eftirlitið fært til Landbúnaðarstofnunar yrði allt eftirlit með búfé á forræði stofnunarinnar. Starfsemi hennar á landsbyggðinni myndi eflast.

Landbúnaðarstofnun telur að með betri yfirsýn verði hægt að draga verulega úr kostnaði og bæta framkvæmd eftirlitsins með því að umbuna aðilum sem standa sig vel með minna eftirliti en auka á sama tíma eftirlit með þeim sem hafa orðið uppvísir að slæmri meðferð búfjár eða eru grunaðir um það af einhverjum ástæðum. Hér má nefna að mögulegt ætti að vera að nýta aðrar upplýsingar um búfé sem héraðsdýralæknar afla til að stýra búfjárefirlitinu. Nefna skal að héraðsdýralæknar annast eftirlit með leyfisskyldri starfsemi t.d. heilbrigðisskoðun í sláturhúsum sem getur gefið haldgóðar vísbendingar um meðferð á búfé.

<i>Markmið</i>	Treysta réttaröryggi og gera stjórnsýslu einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Endurskipulagning búfjárefirlits og búfjárefirlitssvæða í samráði við hagsmunaaðila og sveitarfélög.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Málleysingjar og bændur.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Taka verður afstöðu til þess hver skuli bera kostnað af eftirlitinu en nú standa sveitarfélög straum af kostnaði við búfjárefirlit en þau hafa heimild til að innheimta gjald af búfjáreigendum vegna þess.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

1.4 Flutningur og slátrun búfjár.

Úrlausnarefni Í gildi eru reglugerð nr. 158, 23. september 1957 um slátrun búfjár o.fl. og reglugerð nr. 127, 6. september 1958 um meðferð búfjár við rekstur og flutning með vögnum. Talið er brýnt að endurskoða þessar reglugerðir.² Umhverfissráðherra í samráði við embætti yfirdýralæknis o.fl. hefur látið vinna drög að nýjum reglugerðum. Samkvæmt dýraverndunarlögum nr. 15/1994 setur umhverfissráðherra reglugerðir um flutninga á dýrum og aflífun. Valdmörk eru þó ekki nægilega skýr enda segir í lögum nr. 96/1997 um eldi og heilbrigði sláturdýra o.fl. að landbúnaðarráðherra setji reglugerð um slátrun á dýrum utan sláturhúsa í samráði við

² Sjá t.d. ársskýrslu embættis yfirdýralæknis 2003, inngangur yfirdýralæknis, bls. 3.

umhverfisráðherra auk þess að þar er kveðið á um flutning á dýrum í sláturhúsrétt.

Landbúnaðarstofnun er að mati landbúnaðarráðuneytisins best í stakk búin til að annast öflugt eftirlit með flutningum og slátrun búfjár ekki síst þar sem samþætta má það eftirlit við annað eftirlit stofnunarinnar í sláturhúsum og heima á búum.

<i>Markmið</i>	Að skýra valdmörk til að treysta eftirlit og endurnýja reglugerðir um málefnið.
<i>Aðgerð</i>	Landbúnaðarráðuneyti og umhverfisráðuneyti taki til sameiginlegrar endurskoðunar lög um dýravernd, búfjárhald og um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðisskoðun og gæðamat á sláturafurðum.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Málleysingjar, búfjáreigendur og flutningsaðilar.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

1.5 Leyfi til mjólkur- og kjötframleiðslu.

<i>Úrlausnarefni</i>	<p>Samkvæmt reglugerð nr. 438/2002 um aðbúnað nautgripa og eftirlit með framleiðslu mjólkur og annarra afurða þeirra, skulu héraðsdýralæknar annast árlegt eftirlit með heilbrigði og hirðingu allra mjólkurkúa, kálfa og annarra nautgripa hjá mjólkur- og kjötframleiðendum. Eftirlitið nær til húsakosts, mjaltakerfis, gæða vatns í mjólkurhúsi, mjaltaaðstöðu, hreinlætis, umgengni o.fl. Ef framleiðendur uppfylla öll skilyrði gefur héraðsdýralæknir út framleiðsluleyfi.</p> <p>Í stærstu landbúnaðarhéruðunum er þetta stór þáttur í starfsemi héraðsdýralækna og í raun svo umfangsmikill að erfitt er að uppfylla þessar skyldur varðandi kjötframleiðslu nautgripabænda. Þá ber þess að geta að mjólkuriðnaður vinnur eftir ströngu gæðakerfi.</p> <p>Athuga þarf hvort ekki eigi að taka betur tillit til nýrra sjónarmiða um áhættugreiningu og hætta árlegri skoðun í öllum fjósum landsins, en þess í stað að nota áhættugreiningu til að beina kröftum héraðsdýralækna að þeim fjósum þar sem mest eftirlits er þörf.</p>
----------------------	---

<i>Markmið</i>	Gera eftirlit með mjólkur- og kjötframleiðslu markvissara. Minnka skriffinnsku og gera stjórnsýslu einfaldari og gagnsæri.
----------------	--

<i>Aðgerð</i>	Breyta reglugerð nr. 438/2002 með þeim hætti að framleiðsluleyfi verði gefin út til lengri tíma en eins árs.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Bændur.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Mun lækka kostnað ríkissjóðs.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009

1.6 Sóttþreinsun veiðitækja og veiðibúnaðar.

<i>Úrlausnarefni</i>	Samkvæmt 8. gr. laga um varnir gegn fisksjúkdómum nr. 60/2006 er skylt að sóttþreinsa veiðitæki, veiðibúnað, báta og annan sambærilegan búnað, sem notaður hefur verið erlendis, áður en leyfilegt er að flytja hann inn í landið, enda liggi ekki fyrir fullnægjandi vottorð, að mati Landbúnaðarstofnunar, um að búnaðurinn hafi verið sóttþreinsaður erlendis. Ákvæði þessu hefur verið framfylgt með því að Landbúnaðarstofnun hefur gert samninga við einkafyrirtæki á Keflavíkurflugvelli sem annast hefur sóttþreinsun á veiðitækjum og öðrum búnaði sem berst inn í landið með erlendum veiðimönnum. Aukin umferð um aðra flugvelli landsins hefur gert eftirlitið erfiðara. Að mati Landbúnaðarstofnunar er nauðsynlegt að fram fari áhættumat á því hvort sú sóttþreinsun sem mælt er fyrir í 8. gr. laganna sé nauðsynleg út frá smitsjúkdómavörnum, en ljóst er að nágrannaþjóðir hafa fellt slíkt ákvæði úr sinni löggjöf og hætt eftirliti með veiðibúnaði sem kemur inn í viðkomandi lönd. Ábyrgðin og eftirlitið hefur verið fært til veiðiréttarhafa sem ákveða sjálfir hvort og hvernig sóttþreinsun skuli fara fram.
<i>Markmið</i>	Minnka opinbert eftirlit og kostnað af því. Stjórnsýsla verði gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Áhættumat og ákvörðun í ljósi þess.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Stangveiðimenn og veiðiréttarhavar.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óveruleg.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

2 Varnir gegn búfjársjúkdómum.

2.1 Innflutningur dýra.

<i>Úrlausnarefni</i>	<p>Samkvæmt 2. gr. laga um innflutning dýra nr. 54/1990 er óheimilt að flytja til landsins hvers konar dýr, tamin eða villt, svo og erfðaeftni þeirra. Landbúnaðarráðherra getur vikið frá þessu banni að fengnum „meðmælum” yfirdýralæknis hvað varðar landdýr og að fengnum umsögnum Landbúnaðarstofnunar, fisksjúkdómanefndar, Veiðimálastofnunar og erfðanefndar landbúnaðarins, hvað varðar lagardýr. Samkvæmt 5. gr. laganna skal landbúnaðarráðherra afla umsagnar Umhverfisstofnunar, Náttúrufræðistofnunar Íslands, erfðanefndar landbúnaðarins og sérfræðinganeftdar samkvæmt lögum um náttúruvernd sé sótt um innflutning á nýjum dýrategundum eða erlendum stofnum tegunda sem hér eru fyrir.</p> <p>Sú stjórnarsýsla að fela ráðherra að taka ákvörðun um innflutning að fengnum „meðmælum” undirstofnunar er afar virk eftirlitsaðferð sem hefur verið víkjandi í seinni tíð í uppbyggingu stjórnarsýslu á Norðurlöndunum en tíðkast einkum þar sem mikilvægar og/eða kostnaðarsamar, ákvarðanir eru teknar að staðaldri. Ætla verður að venjubundinn innflutningur algengra tegunda hunda og katta, svo algengustu dæmi séu nefnd, krefjist ekki slíkrar reglufestu.³ Öðru máli gegnir hins vegar um innflutning nýrra tegunda eða erlendra stofna tegunda sem hér eru fyrir eins og sjá má m.a. af fjölda umsagna sem afla verður um slíkt erindi. Ekki er ástæða til að draga úr reglufestu í þeim mikilvæga málaflokki.</p>
<i>Markmið</i>	<p>Einfalda málsmeðferð, skýra valdmörk, stofna kæruleið til ráðherra með því að fela Landbúnaðarstofnun fullnaðarvald til að veita innflutningsleyfi og stytta málsmeðferðartíma án þess að raska réttaröryggi.</p>
<i>Aðgerð</i>	<p>Endurskoðun á lögum um innflutning dýra og reglugerð um innflutning gæludýra og hundasæðis.</p>
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	<p>Innflytjendur og eigendur dýra.</p>
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	<p>Óviss.</p>
<i>Tímaáætlun</i>	<p>2008 - 2009.</p>

³ Forvaltningsret, *Bent Christensen*, 1997, bls. 330.

2.2 Eftirlit og varnir gegn garnaveiki í búfé.

<i>Úrlausnarefni</i>	Ílla hefur gengið að kveða endanlega niður garnaveiki í sauðfé, geitfé og nautgripum sem enn veldur vanhöldum. Til er bóluefni gegn garnaveiki og er skylt að bólusetja ásetningslömb á garnaveikisvæðum gegn veikinni. Samkvæmt núgildandi reglugerð nr. 638/1997 er sýslumönnum falið í samráði við yfirdýralækni að skipa eftirlitsmenn með framkvæmd bólusetningar. Eftirlitsmenn útnefna bólusetningarmenn í samráði við sveitarstjórnir. Eftirlitsmenn safna skýrslum frá bólusetningarmönnum og senda yfirdýralækni. Framkvæmd eftirlits hefur ekki verið eins góð og kostur væri að mati ráðuneytisins og Landbúnaðarstofnunar. Nefnd hefur starfað nokkuð lengi við að gera tillögur að endurskipulagningu bólusetningar. Nefndin hefur m.a. til skoðunar að leggja til við ráðherra að Landbúnaðarstofnun verði falið eftirlitshlutverk og skipun bólusetningarmanna.
<i>Markmið</i>	Að skýrgreina valdmörk, minnka skrifinnsku og gera stjórnsýslu einfaldari og gagnsærri með því að samræma eftirlit í landbúnaði.
<i>Aðgerð</i>	Setning reglugerðar.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Fjárbændur og málleysingar.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Landbúnaðarstofnun kann að verða fyrir auknum kostnaði af hertu eftirliti með bólusetningu. Árlegur kostnaður ríkissjóðs af varnaraðgerðum gegn garnaveiki nam á tímabilinu 1998 - 2004 að meðaltali 11,3 milljónum króna. Ríkissjóður greiðir kostnað af sýnatöku og rannsóknnum sýna, en mikill fjöldi sýna er tekinn á hverju ári. Sauðfjárbændur greiða hins vegar lungann af kostnaði við bólusetninguna sjálfa. Náist árangur við útrýmingu garnaveiki sparast hins vegar verulegir fjármunir. ⁴
<i>Tímaáætlun</i>	2007-2008.

2.3 Verkferlar í riðuveikimálum.

<i>Úrlausnarefni</i>	Riðuveiki (Scrapie) í sauðfé er sjúkdómur sem valdið hefur bændum þungum búsisfjum um áratugaskeið. Með heimild í reglugerð nr. 651/2001 um varnir gegn riðuveiki o.fl. leitar Landbúnaðarstofnun eftir samningum við bændur á bæjum þar sem greinst hefur riðuveiki í fjárstofni og oft einnig á bæjum þar sem grunsemdir eru um samgang fjár við riðusjúkt fé (snertibæjum). Í samningum þessum er kveðið á um bótagreiðslur ríkisins gegn niðurskurði alls fjárstofns, nauðsynlegri sóttthreinsun húsa auk
----------------------	---

⁴ Sjá nánar skýrslu Hagþjónustu landbúnaðarins um kostnað vegna riðu og garnaveiki, bls. 50. Skýrslan er birt í viðauka við skýrslu nefndar landbúnaðarráðherra um endurskoðun á vörnum gegn búfjárjúkdómum frá júlí 2006.

tímabundins fjárleysis. Mikilvægt er að góð samvinna sé á milli ríkisins, sveitarstjórna, og fjáreigenda við aðgerðir gegn riðuveiki enda er það ein helsta forsenda árangurs af niðurskurði. Þar sem hér er um að ræða viðamiklar og oft flóknar aðgerðir er mikilvægt að verkferlar séu skýrir og jafnræðis gætt við allar úrlausnir.

<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, valdmörk skýrgreind, skriffinnska minnkuð og stjórnsýslan gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Landbúnaðarstofnun vinnur verkferla í málum er lúta að niðurskurði og bótum vegna niðurskurðar sökum riðuveiki í samráði við Umhverfisstofnun, landbúnaðarráðuneytið og samtök bænda.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Fjárbændur, sveitarfélög og málleysingjar.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Engin sjáanleg.
<i>Tímaáætlun</i>	2007.

2.4 Leyfi til innflutnings á vörutegundum sem kunna að bera smitefni er valda dýrasjúkdómum.

Úrlausnarefni Á hverju ári er veittur nokkur fjöldi leyfa til innflutnings á vörutegundum sem kunna að bera smitefni er valda dýrasjúkdómum. Einkum er um að ræða notuð landbúnaðartæki og hestakerrur. Stjórnsýsla málaflokksins er nokkuð „þung í vöfum” samkvæmt löggjöfinni þar sem ráðherra veitir undanþágu frá algeru banni við innflutningi með heimild í 10. gr. laga nr. 25/1993 um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim að fengnum „meðmælum” yfirdýralæknis sem oft eru bundin tilteknum skilyrðum. Sú verkaskipting að fela ráðherra að staðfesta ákvarðanir undirstofnunar er afar virk eftirlitsaðferð sem hefur verið víkjandi á Norðurlöndunum en tíðkast einkum þar sem mikilvægar og/eða kostnaðarsamar, ákvarðanir eru teknar að staðaldri. Ætla verður að þessi mál krefjist ekki slíkrar reglufestu.⁵

Markmið Einfalda málsmeðferð, skýra valdmörk og stofna kæruleið til ráðherra með því að fela Landbúnaðarstofnun fullnaðarvald til að veita innflutningsleyfi. Með því má stytta málsmeðferðartíma án þess að raska réttaröryggi.

⁵ Forvaltningsret, *Bent Christensen*, 1997, bls. 330.

<i>Aðgerð</i>	Endurskoðun á 2. mgr. 10. gr. laga um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim nr. 25/1993 og reglugerð um varnir gegn því að dýrasjúkdómar og sýktar afurðir berist til landsins nr. 509/2004.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Innflytjendur.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008 - 2009.

2.5 Gerð fjallskilasamþykktar og samþykktar um búfjárhald.

<i>Úrlausnarefni</i>	<p>Sveitarfélögum er heimilt að setja sér samþykktir um búfjárhald. Í samþykktum þessum er tekin afstaða til vörsluskyldu búfjár innan sveitarfélagsins, legu girðinga o.fl. Landbúnaðarráðherra er falið að staðfesta samþykktir þessar að fengnum umsögnum Bændasamtaka Íslands sbr. 1. mgr. 5. gr. laga um búfjárhald o.fl. nr. 103/2002.</p> <p>Héraðsnefndir (áður sýslunefndir) hafa heimild til að setja héraði fjallskilasamþykkt. Í þeim samþykktum skal „kveðið á um réttindi manna og skyldur að því er varðar afnot afrétta og annarra sameiginlegra sumarbeutilanda, fjallskil, smalanir heimalanda vor og haust, svo og um öll önnur atriði, er að framkvæmd fjallskila lúta.” sbr. 1. mgr. 3. gr. laga um afréttamálefni, fjallskil o.fl.</p> <p>Ráðherra er falið að gæta þess að samþykktir um búfjárhald og fjallskilasamþykktir gangi ekki í bága við lög. Því miður er nokkur misbrestur á því að drög að samþykktum þessum séu nægilega greinargóðar eða eigi sér fullnægjandi lagastoð og leiðir það oft til þess að langan tíma og mikla yfirlegu tekur að gera samþykktirnar eins vel úr garði og nauðsynlegt er.</p>
<i>Markmið</i>	Að auðvelda sveitarfélögum og héraðsnefndum vinnu við gerð haldgóðra samþykktar um búfjárhald og fjallskilasamþykktar.
<i>Aðgerð</i>	Landbúnaðarráðherra gefi út leiðbeiningar um gerð samþykktar um búfjárhald og fjallskilasamþykktar í samráði við Bændasamtök Íslands og Samband íslenskra sveitarfélaga. Í leiðbeiningum verður gerð grein fyrir þeim atriðum sem nauðsynlegt er að komi fram og reynt að skýra út helstu álitaeefni. Mögulega má semja fyrirmyndir að samþykktunum en til hliðsjónar má benda á fyrirmyndir að samþykktum veiðifélaga.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Sveitarfélög og héraðsnefndir auk búfjáreigenda.
<i>Kostnaðarleg</i>	

áhrif Nokkur vinna hlýst af því að semja greinargóðar leiðbeiningar og gefa þær út. Á móti má ætla verulegan vinnusparnað heima í héraði með tilkomu þeirra. Ekki er ástæða til að ætla mikinn kostnað við útgáfu þar sem veita má aðgang að leiðbeiningum á vefsíðu ráðuneytisins.

Tímaáætlun 2008 - 2009.

2.6 Lega sóttvarnarsvæða (varnarhólfa) fyrir búfé

Úrlausnarefni Landinu er skipt í 37 sóttvarnarsvæði fyrir búfé. Merkjum hólfa (varnarlínunum) ráða varnarlínugirðingar auk vatnsfalla, sjós eða öræfa sem mynda farartálma eða fullkomna hindrun á fjársamgangi. Takmarkanir eru við samgangi milli og innan svæða með sauðfé, geitur og nautgripi til lífs og til slátrunar. Einnig eru takmarkanir við flutningi heyfengs og landbúnaðartækja. Skyld er að farga línubrjótum gegn bótum úr ríkissjóði. Ríkissjóður greiðir viðhald varnarlínugirðinga sem eru áætlaðar um 561 km að lengd. Ástand þeirra er víða ekki svo gott sem skyldi sökum skorts á fjármunum og brýnt er að endurbæta eða endurnýja margar þeirra. Um nokkurt skeið hafa verið á lofti hugmyndir um breytta legu varnarhólfa og girðinga með það að markmiði að tryggja markvissari hagnýtingu fjármuna til málaflokksins enda er sjúkdómaástand víða orðið það stöðugt og gott á sóttvarnarsvæðum sem liggja saman að ekki eru sömu rök og fyrir til kostnaðarsams viðhalds langra girðinga milli svæðanna.

Markmið Að tryggja áfram öflugar smitsjúkdómavarnir með markvissri hagnýtingu fjármuna.

Aðgerð Endurskoðun á reglugerð um búfjármörk, markaskrár, og takmörkun á sammerkingum búfjár nr. 200/1998 og auglýsingu um varnarlínur sauðfjárvarnarsvæða nr. 155/1987 að uppfyllri þeirri málsmeðferð sem greinir í 12. og 23. gr. laga nr. 25/1993 um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim.

Hverjir hafa hag af aðgerðum Til lengri tíma litið má ætla að öflugri smitsjúkdómavarnir og bætt heilbrigðisástand skili bændum betri afurðum og auknu starfsöryggi. Sjúkdómavarnir verða hertar í formi markvissari hagnýtingar fjármuna sem að vonum mun fækka línubrjótum.

Kostnaðarleg áhrif Með breytingum er ekki stefnt að því að skerða fjárframlög til málaflokksins sem hafa síðustu ár numið 20 - 35 milljónum á hverju ári.

Tímaáætlun Óvíst.

3 Hagnýting rafrænnar stjórnsýslu.

3.1 Afgreiðslumál ráðuneytisins og umsóknaform.

<i>Úrlausnarefni</i>	Í kjölfar tækniþróunar sem leitt hefur til aðgengis almennings að rafrænum miðlum hafa skapast tækifæri til einföldunar. Í stjórnsýslu ráðuneytisins og undirstofnana þess verður til mikill fjöldi mála sem alla jafna má telja til staðlaðra afgreiðslumála. Hér má nefna leyfi til innflutnings á dýrum, matvælum og ýmsum vörum. Prófanir hafa þegar verið hafnar með gagnvirkt eyðublað á vefsíðu ráðuneytisins og í framtíðinni er ljóst að kostir rafrænnar stjórnsýslu verða nýttir í auknum mæli við margskonar leyfisveitingar í stjórnsýslu landbúnaðar. Þetta helst í hendur við væntanlega innleiðingu og útgáfu rafrænna skilríkja. Eins er ljóst að vefsíðu ráðuneytisins má nýta enn betur til að gefa leiðbeiningar og auka aðgengi að stjórnsýslunni. ⁶
<i>Markmið</i>	Að hagnýta kosti rafrænnar stjórnsýslu. Með því má flýta og einfalda málsmeðferð og gera hana gagnsærri og skilvirkari.
<i>Aðgerð</i>	Hagnýta rafræna stjórnsýslu í auknum mæli.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur .
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

4 Landnýting í þágu landbúnaðar

Ráðuneytið hefur forræði á jarða- og ábúðarlögum auk þess að fara með forræði á jörðum í eigu ríkisins, sbr. 33. gr. jarðalaga.

4.1 Lögbýli.

<i>Úrlausnarefni</i>	Þegar ríkið hafði veruleg afskipti af fjárstuðningi og lánafyrirgreiðslum til bænda gegnum sérstakar lánastofnanir var skilyrði lántöku alla jafna að lánið væri til búrekstrar, húsbyggingar o.fl. á <i>lögbýlum</i> . Löggjöf um lögbýli fjallaði fyrst og fremst um lánastuðning og hefur staða býlis sem
----------------------	--

⁶ Hér má vísa til stefnu ríkisstjórnarinnar frá febrúar 2004 sem ber yfirskriftina: Auðlindir í allra þágu - Stefna ríkisstjórnarinnar um upplýsingsamfélagið 2004-2007. Þar er m.a. kveðið svo að orði: „Hið opinbera, bæði ríki og sveitarfélög [skulu leggja] áherslu á rafræn viðskipti og rafræna stjórnsýslu. Í því felst m.a. að opinberar stofnanir veiti rafræna þjónustu hvarvetna þar sem hún leiðir til hagræðingar og bættrar þjónustu við almenning og atvinnulíf. Áhersla verði lögð á að hægt verði að nýta tiltölulega einfaldan tæknibúnað í samskiptum við stjórnvöld og að nýir samskiptamiðlar verði nýttir. Ávallt þarf þó að vera fyrir hendi val þannig að þeir sem ekki geta notað tæknina geti notið hefðbundinnar þjónustu áfram. Á vegum forsætisráðuneytis verði sett upp sérstök verkefnisstjórn um rafræna stjórnsýslu sem hafi það verkefni árin 2004-2007 að aðstoða og hvetja opinberar stofnanir til að vinna að þessu meginmarkmiði.“ Sjá nánar <http://ut.is/>

lögbyli mun minni merkingu eftir að breytingar urðu á lánamarkaði. Viðurkenning til stofnunar lögbýlis var þó látin hafa gildi í ýmsum öðrum tilvikum. Ekki er til samantekt um lögfylgjur lögbýla en nefna má að í búvöruframleiðslu er réttur til beingreiðslna, gripagreiðslna, jarðabótastyrkja, skógræktarstyrkja o.fl. háður því að framleiðsla fari fram á lögbýli. Ekki ber að greiða vörugjald af dráttarvélum til nota á lögbýlum auk þess að þjónusta sveitarfélaga virðist oft tengjast lögbýlisskráningu. Landbúnaðarráðherra er falið með heimild í jarðalögum að fengnum umsögnum sveitarstjórnar og héraðsráðunauts að veita leyfi til stofnunar nýrra lögbýla. Í nýju jarðalögunum er réttur til stofnunar lögbýlis ekki sérlega vel afmarkaður og marka þyrfti betri stefnu við afgreiðslu umsókna um stofnun lögbýla.

<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, skrifinnaska minnkuð og stjórnsýslan gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Yfirfara skilyrði til skráningar lögbýla og lögfylgjur þeirra. Í kjölfarið verði stjórnsýsluframkvæmd endurskoðuð og tekið til skoðunar að setja reglugerð með heimild í jarðalögum.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óvíst.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

4.2 Landskipti og lausn úr landbúnaðarnotum skv. jarðalögum.

Úrlausnarefni Í 13. gr. jarðalaga er ráðuneytinu ætlað að taka ákvörðun um að staðfesta eða synja um skipti á landi sem fellur undir gildissvið jarðalaga nr. 81/2004. Samkvæmt athugasemdum við lögina skal ráðuneytið leggja mat á hvort landskipti geti haft í för með sér „að land sem vel er fallið til landbúnaðarnota” verði það ekki eftir landskipti. Sjónarmið við beitingu þessara heimilda má einnig leiða af 1. gr. jarðalaga þar sem segir að markmið laganna sé m.a. að „stuðla að skipulegri nýtingu lands í samræmi við landkosti, fjölþætt hlutverk landbúnaðar og hagsmuni sveitarfélaga og íbúa þeirra, svo og að tryggja svo sem kostur er að land sem vel er fallið til búvöruframleiðslu verði varðveitt til slíkra nota”.

Afla ber umsagnar sveitarfélags um landskiptin en oft er sú umsögn ekki byggð á þeim forsendum sem henni er ætlað. Nauðsynlegt er að skýra á hvaða *málefna* grundvelli umsagnar er óskað svo að minni hættu sé á að ómálefnaleg sjónarmið séu dregin inn í mál og nauðsynleg lagasjónarmið komi ekki fram.

Í dag verða landeigendur að sækja um landskipti sérstaklega til ráðuneytisins þar á meðal vegna skipta á stökum frístundalóðum. Vel má hugsa sér aðkomu ráðuneytisins með öðrum hætti t.d. á stjórnsýslustigi í samráði við sveitarfélög við gerð skipulagsáætlana.

Í 6. gr. jarðalaga er ráðherra falið að taka ákvörðun um lausn úr landbúnaðarnotum að fenginni umsögn sveitarstjórnar. Nokkur misbrestur er á því að þessa leyfis sé aflað og eru dæmi um heil frístundasvæði sem ekki hafa verið leyst úr landbúnaðarnotum. Sömu sjónarmið eiga að meginstefnu við um þessa ákvarðanatöku og um landskipti.

Frankvæmd þessara mála er umdeild og tímafrek. Víða hafa farið fram landskipti og breytingar á skipulagi án þess að áskilinnar heimildar ráðuneytisins hafi verið aflað. Þeir aðilar sem koma að skipulagsmálum hafa kallað eftir einföldun og samræmingu þessara mála, þ.á.m. starfsmenn sýslumannsembætta, fasteignamats og sveitarfélaga.

<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og frankvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, skriffinnska minnkuð og stjórnsýslan gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Greina verður þá hagsmuni sem um er að ræða, hvort og þá hvernig endurskoða skuli löggjöfina og/eða framkvæmdina. Ljóst er að samráð verður að hafa við sveitarfélög og aðra sem gerst þekkt til s.s.. Fasteignamat ríkisins og Skipulagsstofnun.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur, sveitarfélög, eigendur jarða.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2010.

4.3 Upplýsingaöflun skv. 10. gr. jarðalaga.

Úrlausnarefni Í 10. gr. jarðalaga nr. 81/2004 er kaupanda eða öðrum „viðtakanda réttar“ gert skylt að tilkynna sveitarstjórn stofnun réttinda yfir og aðilaskipti að jörðum, öðru landi, fasteignum og fasteignaréttindum sem jarðalögin gilda um. Í frumvarpi til jarðalaga var sveitarfélögum ætlað að halda skrá um aðilaskipti og eignarhald á jörðum og öðrum fasteignum. Það ákvæði var fellt úr frumvarpinu í meðförum þingsins. Í eldri jarðalögum nr. 65/1976 var samþykki sveitarstjórnar og jarðanefnda áskilið til aðilaskipta að landi. Nú hafa sveitarstjórnir ekki slíkt hlutverk á hendi og er tilgangur þessarar upplýsingaskyldu óljós en mikill misbrestur hefur verið á því að henni hafi verið sinnt.

<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar og draga úr skriffinnsku.
<i>Aðgerð</i>	Lagabreyting sem fæli í sér að þessi skylda verði felld niður.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Sveitarfélög og eigendur lands sem lýtur jarðalögum.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

5 Eignausýsla ráðuneytisins

Landbúnaðarráðuneytið fer með forræði jarðeigna ríkisins.⁷

5.1 Sala ríkisjarða með heimild í jarðalögum og lögum um jarðasjóð.

Úrlausnarefni Ábúendur ríkisjarða eiga skilyrtan kauprétt ábúðarjarða sinna. Einnig eiga sveitarfélög kauprétt og ábúendur jarða sem selt hafa ríkinu jarðir sínar á grundvelli laga um jarðasjóð. Að mati ráðuneytisins er þörf á því að endurskoða og skýra framangreindan kauprétt, einkum kauprétt ábúenda skv. 37. gr. jarðalaga til þess að tryggja jafnræði og samræmi í lagaframkvæmd auk þess að með því geta kaupréttarbeiðendur betur gert sér grein fyrir réttarstöðu sinni og væntanlegri meðferð máls þeirra.

<i>Markmið</i>	Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, skriffinnska minnkuð og stjórnisýslan gerð einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Endurskoðun á stjórnisýslu málaflokksins sem kann að leiða til setningar reglugerðar með stoð í 55. gr. jarðalaga nr. 81/2004 og/eða frumvarps til breytinga á jarðalögum.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Kaupréttarhafar og sveitarfélög hafa ábata af auknum málshraða og skýrari reglum.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

⁷ Samkvæmt skriflegu svari landbúnaðarráðherra við fyrirspurn á Alþingi, 132 löggjlf. -þskj. 256, þann 3. nóvember 2005 voru 437 lögbýli þá á forræði landbúnaðarráðuneytisins.

6 Fjármál bænda.

Áður fyrr voru fjármál bænda mjög umfangsmikill þáttur í verkefnum ráðuneytisins. Á undanförunum árum hefur dregið úr vægi málaflokksins. Framleiðnisjóður landbúnaðarins er meðal undirstofnana ráðuneytisins.

6.1 Reglugerð um útgáfu Stofnlánadeildar landbúnaðarins á innlausnarbréfum.

Úrlausnarefni Í gildi er framangreind reglugerð nr. 197/1995 sem veitti Stofnlánadeild landbúnaðarins heimild til að gefa út verðtryggð skuldabréf (innlausnarbréf) til að breyta lausaskuldum bænda í föst lán. Reglugerðin er með öllu úrelt.

Til upplýsingar skal greint frá því að Stofnlánadeild landbúnaðarins var sett á fót árið 1962 sem deild innan Búnaðarbankans sem ætlað var að standa undir eðlilegri fjárfestingarþörf vegna framkvæmda í landbúnaði með hagstæðari kjörum en giltu á almennum lánamarkaði. Þann 1. janúar 1998 var Stofnlánadeild landbúnaðarins felld inn í Lánasjóð landbúnaðarins sem loks var seldur árið 2004.

Markmið Stjórnsýsla gerð einfaldari og gagnsærri. Lagahreinsun.

Aðgerð Reglugerðin verði felld úr gildi.

Hverjir hafa hag af aðgerðum Almennigur

Kostnaðarleg áhrif Engin.

Tímaáætlun 2007.

6.2 Reglugerðir um fjármál loðdýrabænda.

Úrlausnarefni Í gildi er reglugerð um skuldbreytingar vegna loðdýraræktar nr. 084/1990 sem hafði lagastoð í lögum um skuldbreytingar vegna loðdýraræktar nr. 112/1989 og hafði að markmiði að greiða úr rekstrarerfiðleikum bænda sem stunduðu loðdýrabúskap á árunum 1986 -1989. Í reglugerðinni er kveðið á um heimild til handa Framleiðnisjóði til að skuldbreyta lánnum bænda og veita lán með ríkisábyrgð til fimmtán ára. Útilokað má telja að enn sé starfað eftir reglugerðinni. Árið 1992 var Stofnlánadeild landbúnaðarins (síðar Lánasjóði landbúnaðarins) heimilað með lögum um breytingu á lögum um skuldbreytingar vegna loðdýraræktar nr. 108/1992 að fella niður, afskrifa, allt að helmingi útistandandi skulda loðdýrabænda. Á grundvelli þeirra laga var síðan sett reglugerð um niðurfærslu loðdýralána nr. 201/1993.

<i>Markmið</i>	Stjórnsýsla gerð einfaldari og gagnsærri. Lagahreinsun.
<i>Aðgerð</i>	Fella brott reglugerðir sem ekki verður séð að hafi nokkra merkingu lengur. Leitað verður umsagnar Framleiðnisjóðs um breytinguna en sjóðurinn hafði umsjón með skuldbreytingum samkvæmt eldri reglugerðinni. Taka ber fram að séu enn í gildi skuldabréf á grundvelli þessara heimilda verður ekki séð að skert séu réttindi skuldara eða lánadrottna þótt reglugerðirnar verði felldar brott.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Engin.
<i>Tímaáætlun</i>	2007.

7 Framleiðslu- og markaðsmál í landbúnaði

Undir landbúnaðarráðuneytið falla framleiðslu- og markaðsmál í landbúnaði. Til þeirra mála telst m.a. framkvæmd laga um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum (búvörulög) nr. 99/1993 og samninga um starfsskilyrði einstakra framleiðslugreina landbúnaðarins.

7.1 Verðskerðingargjald af kindakjöti.

Úrlausnarefni Með stoð í 1. mgr. 20. gr. búvörulaga og reglugerð um innheimtu og ráðstöfun á verðskerðingargjöldum af kindakjöti nr 552/1997 er innheimt verðskerðingargjald af kindakjöti. Reglugerðin er að hluta til úrelt. Gjaldið er innheimt á heildsölustigi af kindakjöti sem ætlað er til sölu á innlendum markaði og nemur 2 kr. á kg. Árið 2006 námu tekjur af innheimtu gjaldsins um 14,3 millj. kr. og annaðist Markaðsráð kindakjöts úthlutun þess, en ráðið er samstarfsvettvangur bænda og sláturleyfishafa. Gjaldið er dregið af verði til framleiðenda og lagt á afurðastöðvar í sláturiðnaði sem ber að standa skil á upplýsingum svo unnt sé að leggja gjaldið á. Verðskerðingargjaldinu er haldið sérgreindu og er því varið til markaðsaðgerða fyrir kindakjöt, bæði hér á landi og erlendis. Einnig má verja því til „að leiðrétta birgðastöðu kjöts“ sbr. 2. mgr. 20. gr. búvörulaga. Samkvæmt nýjum sauðfjársmningi er greitt árlegt framlag úr ríkissjóði til markaðsstarfs og birgðahalds sauðfjárþænda. Fjárhæðin er frá 311 milljónum króna (2008) til 160 milljóna króna (2013). Einnig er varið fjármunum með heimild í búnaðarlagasamningi til markaðsstarfs.

<i>Markmið</i>	Minnka skriffinnsku og gera stjórnsýslu einfaldari og gagnsærri.
<i>Aðgerð</i>	Í samráði við hagsmunaaðila verði tekin ákvörðun um hvort áfram skuli innheimta verðskerðingargjald af kindakjöti. Meta verður árangur af

markaðsstarfi og nauðsyn þess. Skoða verður hvort hagsmunum sé þegar þjónað með öðrum hætti, t.d. með framlögum innan nefndra samninga og hvort nógildandi skattheimtu sé þörf. Eins má spyrja hvort sláturleyfishafar og bændur séu sjálfir ekki best í stakk búnir til að annast markaðsstarfið án atbeina hins opinbera.

<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Sláturleyfishafar og bændur kunna að hafa hag af aðgerðum verði álitid rétt að ráðast í þær.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óviss.
<i>Tímaáætlun</i>	2008-2009.

7.2 Verðskerðingargjald af hrossakjöti.

Úrlausnarefni Með stoð í 1. mgr. 20. gr. búvörulaga og reglugerð um innheimtu og ráðstöfun á verðskerðingargjöldum af hrossakjöti nr. 478/1996 er innheimt 2% verðskerðingargjald af hrossakjöti. Reglugerðin er að hluta til úrelt. Árið 2006 námu tekjur af innheimtu gjaldsins 1.856 þús kr. Gjaldið er dregið af verði til framleiðenda og er lagt á afurðastöðvar í sláturiðnaði sem ber að standa skil á upplýsingum um alla slátrun hrossa og ráðstöfun kjöts, hvort sem er til innleggs, heimtöku eða annars. Verðskerðingargjaldinu er varið til markaðsaðgerða fyrir hrossakjöt, bæði hér á landi og erlendis, en einnig er heimilt að verja því til „að leiðrétta birgðastöðu kjöts” sbr. 2. mgr. 20. gr. búvörulaga.

Markmið Minnka skriffinnsku og gera stjórnsýslu einfaldari og gagnsærri.

Aðgerð Í samráði við hagsmunaaðila verði tekin ákvörðun um hvort áfram skuli innheimta verðskerðingargjald af hrossakjöti. Meta verður árangur af markaðsstarfi og nauðsyn þess. Skoða verður hvort hagsmunum verði þjónað með öðrum hætti, t.d. með framlögum innan búnaðarlagasamnings í stað nógildandi skattheimtu sem er nokkuð flókin með hliðsjón af því að ekki er um háar fjárhæðir að ræða. Eins má spyrja hvort sláturleyfishafar og bændur séu sjálfir ekki best í stakk búnir til að annast markaðsstarfið án atbeina hins opinbera. Ekki er þörf lagabreytingar.

<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Sláturleyfishafar og bændur kunna að hafa hag af aðgerðum verði álitid rétt að ráðast í þær.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Óvíst á þessu stigi.

Tímaáætlun 2007-2008.

7.3 Reglugerð um innheimtu og ráðstöfun á verðskerðingargjaldi af nautgripakjöti

<i>Úrlausnarefni</i>	Fyrir gildistöku laga nr. 119, 19. desember 2005 var innheimt verðskerðingargjald af nautakjöti með stoð í 1. mgr. 20. gr. búvörulaga. Framangreind reglugerð nr. 523/1997 hefur ekki enn verið felld úr gildi þrátt fyrir að njóta ekki lagastoðar og vera með öllu úrelt.
<i>Markmið</i>	Stjórnsýsla gerð einfaldari og gagnsærri. Lagahreinsun.
<i>Aðgerð</i>	Reglugerðin verði felld úr gildi.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur.
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Engin.
<i>Tímaáætlun</i>	2007.

7.4 Reglugerð um aðlögun fullvirðisréttar til framleiðslu sauðfjárafurða að innanlandsmarkaði.

<i>Úrlausnarefni</i>	Framangreind reglugerð nr. 313/1991, með síðari breytingum, hefur ekki verið felld úr gildi þrátt fyrir að vera með öllu úrelt vegna breytinga á starfsumhverfi búvöruframleiðslu með nýrri löggjöf.
<i>Markmið</i>	Stjórnsýsla gerð einfaldari og gagnsærri. Lagahreinsun.
<i>Aðgerð</i>	Reglugerðin verði felld úr gildi.
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	Almenningur
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	Engin.
<i>Tímaáætlun</i>	2007.

7.5 Verðmiðlunargjald af mjólk

<i>Úrlausnarefni</i>	<p>Með heimild í V. kafla laga um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum nr. 99/1993 er innheimt verðmiðlunargjald að fjárhæð 0,65 kr. af hverjum lítra mjólkur sem lagður er inn í afurðastöð innan greiðslumarks. Skv. 19. gr. laganna skal tekjum af verðmiðlunargjaldi varið til „verðmiðlunar milli afurðastöðva til þess að jafna flutningskostnað frá framleiðendum að afurðastöðvum í þeim tilgangi að auðvelda hagkvæman rekstur stöðvanna og til þess að greiða nauðsynlega flutninga á milli svæða þar sem vöntun kann að vera á einstökum afurðum” Einnig skal tekjum varið til hentugar verkaskiptingar milli afurðastöðva og til að jafna aðstöðu þeirra til að koma framleiðsluvörum á markað. Loks er heimilt að ráðstafa tekjum af verðmiðlunargjaldi til þess að styrkja rekstur afurðastöðva sem búa við landfræðilega einangrun. Í gildi er reglugerð um verðmiðlunargjald af mjólk nr. 123/1994 með síðari breytingu til fyllingar framangreindum ákvæðum. Með sameiningu afurðastöðva í mjólkuriðnaði um áramótin 2006-2007 brustu allar forsendur fyrir álagningu og greiðslu verðmiðlunargjalds.</p>
<i>Markmið</i>	<p>Að koma á eðlilegu jafnvægi á milli löggjafar og framkvæmdar. Með því verður réttaröryggi treyst, skriffinnska minnkuð og stjórnýslan gerð einfaldari og gagnsærri.</p>
<i>Aðgerð</i>	<p>Endurskoðun V. kafla laga um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum og brottfall reglugerðar nr. 123/1994.</p>
<i>Hverjir hafa hag af aðgerðum</i>	<p>Afurðastöðvar í mjólkuriðnaði.</p>
<i>Kostnaðarleg áhrif</i>	<p>Ekki verður séð að lagabreyting hefði bein áhrif á tekjur ríkissjóðs.</p>
<i>Tímaáætlun</i>	<p>2007-2008.</p>